

Рейтинговий звіт CHNV-001-005 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Чернігів
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	18.04.2017 р.
Дата оновлення:	19.11.2020 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2020 року та очікуваних показників на 2020 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Чернігівською міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	18.04.2017	12.12.2017	11.06.2019	01.11.2019	30.06.2020	19.11.2020
Рівень рейтингу	uaBBB	–	uaBBB+	uaBBB+	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	–	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	призупинення	підвищення	підтвердження	підвищення	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Чернігова підтримується:

- збереженням позитивної динаміки зростання доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів) протягом 2015-2019 рр. та I півріччя 2020 року;
- покращенням рівня бюджетної забезпеченості міста: співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у I півріччі 2020 року становило 102,1% (94,3% у 2019 році) та перевищувало показники окремих міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та співставною кількістю населення;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності та низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- помірною чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків.

Рівень кредитного рейтингу м. Чернігова обмежується:

- нижчим (на 20,4% у I півріччі 2020 року) за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати за умов залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за результатами I півріччя 2020 року становила 58,5%);
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- погіршенням макроекономічної ситуації внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19 та впливом негативних чинників на фінансовий ринок, економіку країни в цілому та соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Чернігів – місто обласного значення, адміністративний центр Чернігівської області, важливий економічний, транспортний, фінансовий та культурний центр на території Північної України. Територія міста, що розташовано на правому березі річки Десна, охоплює 7 856,3 га. Протягом I півріччя 2020 року межі міста не переглядалися.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Чернігова

Назва показника	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	294,1	291,6	289,4	288,3	286,9	286,2	99,8
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	73,4	75,3	72,1*	74,1*	72,8*	71,6*	98,4
Середньомісячна заробітна плата, грн.	3 298,0	3 996,0	5 576,8*	6 885,2*	8 146,0*	8 697,2*	106,8
Заборгованість з виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	14,3	8,8	7,1	11,7	7,4	8,0	108,1
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	8 020,5	9 433,6	11 338,4	13 198,0	14 339,7	н/д	н/д
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	77,1	61,9	79,6	49,4	85,7	34,6	104,5**
Доходи бюджету, млн. грн.	1 721,2	2 332,4	3 237,8	4 667,2	3 883,6	1 381,8	64,7**
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	1 646,9	2 179,7	3 343,7	4 834,9	3 886,5	1 320,9	65,9**
Прямий борг (без урахування середньострокових позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	1,9	1,0	0,0	9,0	6,6	4,7	71,4

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Чернігівській області, що надаються окремо за кожний квартал, починаючи з січня 2017 року

** темп росту до відповідного періоду 2019 року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (286,2 тис. осіб станом на 01.07.2020 р.) Чернігів належить до середніх міст України. Протягом тривалого часу у місті зберігалася негативна тенденція щодо скорочення чисельності наявного населення переважно за рахунок природного скорочення. При цьому міграційні процеси не мають сталої динаміки – в окремі періоди, включаючи 2019 рік та I півріччя 2020 року, сальдо механічного приросту мало позитивне значення. Зважаючи на структуру економіки Чернігова, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Як і в попередніх періодах трудові ресурси міста є достатньо мобільними та значна чисельність мешканців міста зайнята у малому бізнесі (19,5% станом на 01.07.2020 р.).

З другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг, та суттєво впливало на показники ринку праці. Розвиток ринку праці міста Чернігів упродовж I півріччя 2020 року

характеризувався зменшенням (на 1,6%) середньооблікової чисельності зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності, проте рівень зайнятості населення в місті залишався високим.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Чернігова протягом 2015-2019 рр. були високими та в окремі періоди перевищували аналогічні показники по країні. У I півріччі 2020 року середньомісячна заробітна плата працівників міста також зростала, але суттєво нижчими темпами – рівень оплати праці збільшився на 6,8% (на 4,1% в середньому по Україні). Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників у м. Чернігові за розрахунками рейтингового агентства становив 8 697,2 грн., що на 20,4% нижче середнього значення по країні (у 2019 році – нижче на 22,4%). Співвідношення обсягу боргу за виплатою заробітної плати працівникам міста до середньомісячного фонду оплати праці становило 1,3%, що відповідає низькому рівню заборгованості.

Динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету міста). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у поточному році зростали, хоча й нижчими темпами, ніж у 2019 році. У I півріччі 2020 року приріст до відповідного показника у I півріччі 2019 року становив 6,4%, рівень виконання плану (з урахуванням змін) у січні-червні був невисоким – 40,8% планового річного показника на 2020 рік.

Економічний потенціал Чернігова характеризується багатогалузевою промисловістю, розвиненою комунальною та транспортною інфраструктурою. Місто має мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності достатній, залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній, або підприємств однієї галузі не висока. Найбільшу питому вагу за обсягами сплати обов'язкових платежів до загального фонду бюджету міста у I півріччі 2020 року мали підприємства промисловості (в тому числі ті, що надають комунальні послуги), заклади освіти, установи державного управління та оборони, підприємства транспорту, торгівлі. Надходження кожного з основних платників не перевищують 3% доходної частини загального фонду бюджету міста.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста Чернігів, як і в попередніх періодах, були достатні. Чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків залишається помірною. У поточному році на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливають несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначається також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинить тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

Промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Провідними галузями промислового комплексу міста є харчова промисловість, машинобудування, текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, виробництво гумових і пластмасових виробів, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Чутливість

промислового комплексу міста Чернігів до негативних загальнодержавних факторів є суттєвою. Протягом I півріччя 2020 року вплив негативних економічних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу м. Чернігова та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до міського бюджету був помірним. Динаміка доходної частини бюджету міста була позитивною, але, як і в попередньому бюджетному періоді, за окремими промисловими підприємствами рахувався суттєвий обсяг боргу за платою за землю, а також заборгованість за виплатою заробітної плати працівникам.

Інвестиційна активність на території міста Чернігів визначається підприємствами промислового комплексу та торгівлі. Чернігівська міська рада створює умови для залучення коштів інвесторів та створення нових підприємств. Також щорічно міська рада здійснює суттєвий обсяг капіталовкладень на оновлення міської інфраструктури. За участі місцевої влади реалізується низка проектів з відновлення комунальної інфраструктури, реконструкції будівель установ бюджетної сфери та вуличного освітлення, зменшення енергоспоживання, реконструкції систем водопостачання та водовідведення, реконструкції міських доріг. Чернігівська міська рада має намір також реалізувати спільні з міжнародними фінансовими організаціями проекти термомодернізації будівель бюджетних закладів м. Чернігова та підвищення ефективності міського громадського електротранспорту.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Чернігова, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства та міської інфраструктури, а також приділяє особливу увагу інвестиційним програмам, у тому числі з міжнародними фінансовими організаціями.

У I півріччі 2020 року рівень покриття тарифами послуг з управління багатоквартирними будинками, послуг з централізованого опалення, водовідведення, а також вивезення та знешкодження ТПВ був високим, послуг з постачання гарячої води та водопостачання – нижчим за 100%. Протягом I півріччя 2020 року рівень оплати населенням комунальних послуг залишався високим у порівнянні з середніми показниками багатьох міст країни. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 805,3 грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв протягом останніх трьох років, відповідало помірному рівню боргу.

Чернігівська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Чернігова перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом I півріччя 2020 року міська влада здійснювала приватизацію об'єктів, які належать до комунальної власності

територіальної громади та продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Надходження від оренди землі та комунального майна, як і раніше, залишаються також важливими джерелами надходжень загального фонду. На динаміку надходжень орендної плати у поточному році суттєво впливали несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, а також пільги, що надавалися орендарям у цей період. Загалом, за результатами I півріччя 2020 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів зменшилась та становила 8% (9% у 2019 році).

Бюджет міста

Бюджет м. Чернігова – бюджет місцевого самоврядування. Чернігів є містом обласного значення з районним поділом, зведений бюджет міста включає міський бюджет та бюджети 2-х районів в місті. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Чернігів забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Чернігова. У 2017-2019 рр. та I півріччі 2020 року обслуговування коштів міського бюджету в частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків не здійснювалось.

Доходи бюджету м. Чернігова формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Чернігів (без урахування трансфертів) у 2013-2019 рр., була позитивною, а темпи зростання зазначених доходів перевищували аналогічні показники в середньому по місцевих бюджетах. У I півріччі 2020 року, з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, доходна частина бюджету міста (без урахування трансфертів) також зростала, але нижчими, ніж у попередніх періодах темпами.

Рівень бюджетної забезпеченості, починаючи з 2015 року, завдяки позитивним наслідкам бюджетної реформи, суттєво покращився та перебував на достатньому рівні. Співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у I півріччі 2020 року зросло та становило 102,1% (94,3% у 2019 році, 92,6% у 2018 році) та перевищувало показники окремих міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та співставною кількістю населення.

Протягом усього аналізованого періоду для бюджету міста Чернігова характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, відсутня суттєва залежність місцевих фінансів від результатів

діяльності окремих підприємств, а чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є помірною. Рівень самостійності бюджету залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередньому бюджетному періоді по м. Чернігову обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста у поточному році заплановано перерахувати 21,26 млн. грн. реверсної дотації (на 4,3% більше, ніж було перераховано в 2019 році).

Бюджет м. Чернігова за результатами виконання в I півріччі 2020 року, як і в попередньому бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (169,1 млн. грн.), за спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 14,7 млн. грн. Бюджет міста за підсумками I півріччя 2020 року виконано з профіцитом обсягом 61 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 170,7 млн. грн., спеціальний виконано з дефіцитом обсягом 109,7 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку.

Ліквідність бюджету міста протягом 2014-2019 рр. перебувала на достатньому рівні та в окремі періоди на високому рівні. У I півріччі 2020 року показники ліквідності бюджету міста перебували на достатньому рівні за загальним фондом та високому рівні за спеціальним фондом. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 381,8 млн. грн., що на 35,3% менше, ніж обсяг відповідних надходжень у I півріччі 2019 року. Зменшення обсягів доходної частини бюджету міста було зумовлено уповільненням динаміки надходжень трансфертів з інших бюджетів. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 4,9%. За результатами I півріччя 2020 року динаміка надходжень за більшістю основних власних джерел наповнення бюджету уповільнилась, але в цілому рівень виконання річного плану за доходами був прийнятним. У січні-червні 2020 року уточнений річний план на 2020 рік за доходами в цілому було виконано на 49,2%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 48,3%, спеціального фонду – на 65,3%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Чернігів за результатами I півріччя 2020 року становив 1 320,6 млн. грн., обсяг видатків без урахування трансфертів іншим бюджетам – 1 265,1 тис. грн., що на 19,7% менше за відповідний показник попереднього бюджетного періоду. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я – обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів. Натомість видатки за галузями «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю» та «Транспорт» у I півріччі 2020 року зростали високими темпами, що було зумовлено реалізацією владою міста інвестиційних проєктів.

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва, транспорту та інших програм та заходів, пов'язаних з економічною діяльністю. Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету міста становила 14,5% та була вищою за середню по місцевих бюджетах.

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Чернігівської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, у видатках загального фонду бюджету міста була низькою.

Боргові зобов'язання міста

Боргова політика Чернігівської міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів з відновлення міської інфраструктури та впровадження енергозберігаючих заходів. У поточному році, як і в попередніх періодах, місто зберігало низький рівень прямого боргу. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконуються відповідно до укладених угод у повному обсязі. Станом на 01.07.2020 р. прямі боргові зобов'язання міста склалися із заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах та залишком за кредитом, залученим від НЕФКО (4,7 млн. грн.). Пряме боргове навантаження станом на 01.07.2020 р. перебувало на низькому рівні та становило 0,2% затвердженого на 2020 рік обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів. Співвідношення обсягу консолідованого боргу (з урахуванням гарантій, наданих міською радою за кредитами, залученими комунальними підприємствами від міжнародних фінансових організацій) до затвердженого на 2020 рік обсягу доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів) становило 17,4% та відповідало низькому рівню.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Чернігова підтверджено на рівні **uaA**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Чернігова у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Податкові надходження	578 593,5	889 964,9	1 222 987,5	1 457 656,0	1 749 323,5	896 712,9
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	105 969,3	137 884,6	149 742,5	173 597,1	167 258,9	71 911,1
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 020 287,1	1 239 873,8	1 767 885,0	2 974 989,8	1 925 190,0	344 023,7
Операційні надходження всього	1 704 849,9	2 267 723,3	3 140 615,0	4 606 243,0	3 841 772,3	1 312 647,7
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	861 971,4	978 422,6	1 394 685,5	1 567 775,2	1 410 407,3	895 160,4
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	665 770,4	905 117,0	1 289 276,4	2 559 850,0	1 722 327,8	233 695,9
Операційні видатки всього	1 527 741,8	1 883 539,5	2 683 961,9	4 127 625,1	3 132 735,0	1 128 856,3
Операційний баланс	177 108,1	384 183,8	456 653,1	478 617,8	709 037,3	183 791,3
Фінансовий дохід	11 151,9	63 900,2	72 686,0	26 192,0	7 781,5	2 199,5
<i>Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу</i>	<i>86,9</i>	<i>62,7</i>	<i>35,3</i>	<i>74,4</i>	<i>244,6</i>	<i>93,2</i>
Фінансовий баланс	11 065,0	63 837,6	72 650,7	26 117,6	7 536,9	2 106,3
Поточний баланс	188 173,1	448 021,3	529 303,8	504 735,4	716 574,2	185 897,7
Капітальні надходження	5 205,5	786,0	5 961,9	11 321,7	14 077,3	6 997,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	18 561,6	23 420,0	20 008,6	60 000,0
Капітальні надходження всього	5 205,5	786,0	24 523,5	34 741,7	34 085,9	66 997,5
Придбання основного капіталу	72 671,3	172 157,8	455 223,6	566 878,8	654 802,1	136 077,9
Капітальні трансферти	45 897,8	123 531,9	203 966,3	138 203,5	98 691,6	55 534,3
Капітальні видатки всього	118 569,1	295 689,7	659 189,9	705 082,3	753 493,8	191 612,1
Капітальний баланс	-113 363,7	-294 903,7	-634 666,5	-670 340,6	-719 407,8	-124 614,6
Баланс після капітальних видатків	74 809,5	153 117,7	-105 362,6	-165 605,2	-2 833,6	61 283,1
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	472,3	440,5	467,3	2 125,2	2 265,7	289,9
Профіцит/дефіцит	74 337,2	152 677,1	-105 830,0	-167 730,4	-5 099,3	60 993,2
Фінансування	-74 337,2	-152 677,1	105 830,0	167 730,4	5 099,3	-60 993,2
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Чернігівської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Чернігова, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Профіцит/дефіцит	74 337,2	152 677,1	-105 830,0	-167 730,4	-5 099,3	60 993,2
Фінансування	-74 337,2	-152 677,1	105 830,0	167 730,4	5 099,3	-60 993,2
Зміни залишків	-73 275,3	-151 783,0	107 135,7	160 492,9	8 269,8	-46 981,9
залишок на початок року	120 113,7	193 389,0	345 172,0	238 036,2	77 543,3	69 273,5
залишок на кінець року	193 389,0	345 172,0	238 036,2	77 543,3	69 273,5	116 255,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11 748,7
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	247 396,5	706 331,4	672 259,0	480 729,7	212 865,2	136 486,6
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	-247 396,5	-706 331,4	-672 259,0	-480 729,7	-212 865,2	-148 235,3
Фінансування за борговими операціями	-644,0	-909,2	-921,0	8 957,9	-2 373,2	-1 881,3
Запозичення	234,0	0,0	0,0	10 231,3	1 136,8	0,0
Погашення	-878,0	-909,2	-921,0	-1 273,4	-3 510,0	-1 881,3
Інші розрахунки	-417,9	15,1	-384,7	-1 720,4	-797,3	-381,3
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Чернігівської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету міста Чернігів, тис. грн.

Показники	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	1 222 987,5	1 457 656,0	1 749 323,5	2 022 066,4	896 712,9	44,3	106,6
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	37,8	31,2	45,0	72,0	64,9	90,1	164,8
Податок на доходи фізичних осіб	702 592,0	874 814,2	1 065 021,0	1 340 599,0	547 193,1	40,8	106,4
Податок на прибуток підприємств	1 398,7	3 048,4	3 519,2	2 540,9	1 587,1	62,5	119,3
Рентна плата	0,3	16,2	122,6	150,4	51,0	33,9	81,1
Податки на власність	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Акцизний податок	122 042,0	149 295,8	147 766,7	168 500,0	76 417,6	45,4	111,0
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб)	14 772,2	16 918,1	20 135,7	21 170,0	9 471,1	44,7	94,2
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	204 037,8	186 246,3	226 452,8	205 718,3	104 845,6	51,0	94,4
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	517,9	1 421,8	1 392,4	1 200,0	680,9	56,7	92,7
Єдиний податок	171 366,1	219 587,6	277 876,5	274 491,8	153 989,2	56,1	117,8
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	701,8	857,8	1 545,1	1 707,0	766,5	44,9	127,5
Інші податки та збори	5 558,6	5 441,9	5 491,6	5 989,0	1 710,8	28,6	49,5
Неподаткові надходження	222 384,1	195 966,4	171 631,2	159 996,9	74 110,1	46,3	90,1
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	6,9	4,2	4,4	5,7	5,4	94,1	139,3
Власні надходження бюджетних установ та організацій	77 654,0	70 207,1	60 907,7	68 913,3	21 280,5	30,9	78,6
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	72 677,1	26 182,3	7 771,9	4 000,0	2 187,6	54,7	45,8
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	0,0	164,3	114,9	400,0	9,9	2,5	20,0
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	41 900,7	43 459,7	48 966,1	45 696,0	23 983,2	52,5	97,0
Державне мито	672,8	761,6	781,2	610,0	271,8	44,6	54,0
Плата за надання адміністративних послуг	14 824,1	17 719,2	17 875,4	19 723,0	6 032,4	30,6	71,0
Інші неподаткові надходження	14 655,3	37 472,2	35 214,0	20 654,6	20 344,9	98,5	122,7
Доходи від операцій з капіталом	5 961,9	11 321,7	14 077,3	10 100,0	6 997,5	69,3	75,0
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,2	0,2	0,4	0,4	0,5	140,8	115,9
Кошти від продажу основного капіталу	5 195,8	11 098,5	9 830,4	7 050,0	3 786,4	53,7	49,8
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	766,1	223,2	4 247,0	3 050,0	3 211,2	105,3	186,2
Цільові фонди	44,5	17,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	0,0	3 805,7	3 409,1	900,0	0,6	0,1	-0,2
Разом доходів	1 451 377,9	1 668 766,8	1 938 441,2	2 193 063,3	977 821,1	44,6	104,9
Трансферти з державного бюджету	1 725 945,7	604 078,2	622 606,0	441 893,7	283 964,0	64,3	75,1
Трансферти з місцевих бюджетів	60 500,8	2 394 331,6	1 322 592,5	173 434,9	120 059,7	69,2	14,6
Усього	3 237 824,5	4 667 176,6	3 883 639,7	2 808 391,9	1 381 844,7	49,2	64,7

Джерело: Чернігівська міська рада

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету м. Чернігова, тис. грн.

Показник	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	102 557,2	124 266,5	146 080,8	164 229,5	78 595,5	47,9	107,2
Освіта	745 407,8	917 906,2	994 245,3	1 121 323,9	571 286,8	50,9	106,0
Охорона здоров'я	464 915,0	480 380,7	418 437,4	264 906,4	137 034,3	51,7	74,1
Соціальний захист і соціальна допомога	1 197 985,7	1 209 876,4	706 837,6	143 651,5	51 412,2	35,8	11,7
Культура і мистецтво	64 566,4	29 702,8	29 524,6	26 942,7	9 258,7	34,4	73,3
Фізична культура і спорт	24 325,2	34 920,6	43 191,2	41 302,3	15 607,0	37,8	77,7
Житлово-комунальне господарство	169 643,5	186 861,1	217 665,4	241 858,3	83 245,0	34,4	87,7
Економічна діяльність, у т. ч.	X	656 233,4	621 676,8	702 169,8	308 539,1	43,9	150,1
Землеустрій	0,0	1 499,0	100,0	2 250,0	0,0	0,0	-
Будівництво та регіональний розвиток	131 418,0	244 976,4	291 252,7	206 161,2	64 738,1	31,4	67,0
Транспорт	149 522,7	303 149,5	275 636,3	385 218,0	196 044,2	50,9	219,3
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	178 612,7	106 608,4	47 477,2	107 636,4	47 756,8	44,4	246,0
Реалізація програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	0,0	0,0	7 210,6	904,2	0,0	0,0	0,0
Цільові фонди	21 556,0	X	X	X	X	-	-
Інша діяльність, у т. ч.	X	22 785,7	29 632,6	44 829,8	10 151,7	22,6	126,4
Захист населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	602,4	521,6	528,2	640,8	271,1	42,3	94,2
Громадський порядок та безпека	0,0	9 777,9	12 211,5	10 760,7	4 570,4	42,5	167,0
Охорона навколишнього природного середовища	0,0	6 267,3	12 288,1	20 167,2	3 109,3	15,4	107,1
Засоби масової інформації	1 700,0	6 144,5	4 360,2	4 184,0	2 107,7	50,4	106,6
Обслуговування боргу	35,3	74,4	244,6	8 577,1	93,2	1,1	71,9
Резервний фонд			0	500	0	0,0	-
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	16 097,0	X	X	X	X	X	-
Разом видатків	3 268 944,7	3 662 933,5	3 207 291,6	2 751 214,2	1 265 130,2	46,0	80,3
Трансферти іншим бюджетам	74 242,4	1 169 848,3	679 181,7	109 350,3	55 431,5	50,7	13,0
у т.ч. реверсна дотація	0,0	639,4	20 387,8	21 267,9	10 633,8	50,0	104,3
Усього видатків	3 343 187,1	4 832 781,8	3 886 473,3	2 860 564,5	1 320 561,7	46,2	66,0
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	834,3	2 374,9	2 657,1	3 328,4	485,1	14,6	22,5
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-367,0	-249,7	-391,4	-300,0	-195,3	65,1	118,0
Разом	3 343 654,5	4 834 907,0	3 888 739,1	2 863 592,9	1 320 851,5	46,1	65,9

Джерело: Чернігівська міська рада